

Nr 177.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående ordnandet av trafiken mellan Seskarö och fastlandet.

(4:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Holmberg* väckt motion (II: 4) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att trafiken mellan Seskarö och fastlandet snarast möjligt skall omhändertagas av det allmänna vägväsendet samt att redan för innevarande år alla kostnader för båttrafiken mellan Seskarö och fastlandet betalas med statsmedel.

Till stöd för sitt yrkande har motionären anfört följande.

Kommunikationerna mellan Seskarö och fastlandet är för närvarande ytterligt bristfälligt ordnade. Den båttrafik, som ombesörjt person- och godsbefordran för öns befolkning, har alltid inneburit stora risker och olägenheter. Särskilt har detta varit fallet under stormigt väder samt vid svåra isförhållanden höst och vår. Men även av andra skäl har det här visat sig ett starkt behov av en broförbindelse eller åtminstone en färja av kraftig typ. Nu måste man sålunda företaga omlastning av allt gods som skall föras till eller från ön, en anordning som för alla måste framstå såsom allt annat än tidsenlig med hänsyn till att ön har ungefär 1 000 invånare samt att där finns betydande anordningar för träindustri, bl. a. ett av AB Statens skogsindustriers exportsågverk.

Under den senaste tiden har denna kommunikationsfråga komplicerats ytterligare därigenom att Nedertorneå kommun motsatt sig att längre deltaga i kostnaderna för båttrafikens upprätthållande. Utom de medel kommunen tillskjutit för båttrafikens utgång också anslag av statsmedel. Men kommunalfullmäktige anser att denna trafikled skall, liksom andra färjeförbindelser, inordnas i det allmänna vägväsendet. Därom torde också råda en praktiskt taget enhällig mening inte bara i Nedertorneå utan bland alla som känner förhållandena. Sålunda har länsstyrelsen i Norrbotten och vägförvaltningen tillstyrkt en sådan anordning, och vid ett möte nyligen, till vilket traktens affärsidkare hade tagit initiativet, rådde den enhälliga uppfattningen att frågan kan lösas tillfredsställande endast om statsverket helt svarar för denna trafikled.

Över motionen har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttrande avgivits av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, som i ärendet framhållit följande.

Frågan om det framtida ordnandet av förbindelsen mellan Seskarö och fastlandet har under de senare åren varit föremål för åtskilliga bedömanden och överbäganden. Vad angår spørsmålet om inrättande av en allmän färjled på platsen får styrelsen nämna följande. Fråga om inrättande av allmän vägförbindelse (färjeförbindelse) skall bedömas ur olika synpunkter. Sålunda skall först bedömas om förbindelsen är nödig för den allmänna

samfärdseln. Men på avgörandet i det särskilda fallet måste även läggas praktiska och ekonomiska synpunkter. För varje fall måste tillses att kostnaderna äro rimliga i förhållande till de fördelar förbindelsen medför. Vidare måste man söka bedöma hithörande frågor någorlunda lika för landet i dess helhet. Utgående härifrån har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett sig i det nuvarande läget icke kunna tillstyrka inrättandet av allmän färjförbindelse på denna plats. I den i år fastställda flerårsplanen för nyanläggning av bygdevägar inom Norrbottens län till och med år 1956 har ej heller upptagits inrättandet av färjförbindelse på platsen.

Beträffande vad i övrigt förevarit i frågan får styrelsen hänvisa till innehållet i bilagda promemoria. Av denna framgår bl. a. att styrelsen nyligen på fem år uthyr till kommunen ett lämpligt fartyg för trafiken mellan Seskarö och fastlandet, vilken sålunda kommer att drivas i kommunens regi. I avvaktan på att detta fartyg hinner levereras — så beräknas ske i maj 1954 — har genom styrelsens förmedling tillfälligt anskaffats ett privatägt fartyg, vilket förhyrts av kommunen. Avsikten är att kommunen i fortsättningen skall beredas bidrag av statsmedel för täckande av uppkommet driftunderskott å båttrafiken.

Styrelsen vill slutligen erinra om det förslag beträffande ordnandet av såväl den nu ifrågavarande som likartade förbindelser, som avgavs av 1945 års skärgårdsutredning (SOU 1948:10), Kungl. Maj:ts i anledning därav avgivna proposition nr 261/1948, ävensom statsutskottets utlåtande nr 202/1948 i ämnet. Den lösning, som nu erhållits vid Seskarö, är enligt styrelsens mening i god överensstämmelse med vad vid denna handläggning förutsatts.

Den i styrelsens remissyttrande återopade promemorian har såsom bilaga fogats vid detta utlåtande (*Bilaga*).

Utskottet. Såsom av det i ärendet avgivna remissyttrandet framgår har numera överenskommelse träffats mellan Nedertorneå kommun och vederbörande myndigheter angående det fortsatta ordnandet av båttrafiken mellan Seskarö och fastlandet. Enligt denna överenskommelse har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på fem år till kommunen uthyr ett lämpligt fartyg för ifrågavarande trafik, vilken således kommer att drivas i kommunens regi. I avvaktan på att detta fartyg hinner levereras, vilket beräknas ske i maj 1954, har genom styrelsens förmedling tillfälligt anskaffats ett annat fartyg, som förhyrts av kommunen. Avsikten är vidare att kommunen i fortsättningen skall beredas bidrag av statsmedel för täckande av uppkommet driftunderskott å båttrafiken.

Enligt utskottets mening bör resultatet av den sålunda träffade överenskommelsen avvaktas, innan frågan om ett eventuellt överförande på det allmänna vägväsendet av trafikleden Seskarö—fastlandet upptages till närmare övervägande. Med hänsyn härtill anser sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionen II:4. Då emellertid den nu uppnådda lösningen icke synes vara helt tillfredsställande, förutsätter utskottet att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ägnar frågan fortsatt uppmärksamhet. Ett tidigare

framfört förslag om byggande av väg mellan Haparanda och Tiporisundet, varigenom avståndet från Seskarö till närmast belägna landsväg ansetts kunna nedbringas från 6 km till 800 m, torde därvid särskilt böra prövas.

Under åberopande härav hemställer utskottet,
att motionen II: 4 icke må bifallas av riksdagen.

Stockholm den 19 november 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 178.

Bilaga.

P. M.

angående båttrafiken mellan Seskarö och fastlandet.

Under en följd av år har statsbidrag utgått till upprätthållande av en i enskild regi driven passbåtsförbindelse mellan Seskarö och Reväsaari. I samband med att den i trafiken använda båten blivit uttjänt och måste ersättas av en ny hemställd representanter för Nedertorneå kommun hos Kungl. Maj:t år 1951 om dels prövning av frågan om förändring till allmän eller statens övertagande på annat sätt av båtförbindelsen i fråga, dels ock vidtagande av åtgärder för anskaffning av ett för båtförbindelsen lämpligt fartyg.

I anslutning härtill anhöll kommunen vidare hos länsstyrelsen i Norrbottens län om utredning angående förevarande båtförbindelses ordnande. Genom vägförvaltningen undersöktes därvid olika alternativ. I följande sammanställning redovisas dessa alternativ samt de preliminärt beräknade kostnaderna (1951 års priser) för desamma.

Alternativ	Anläggnings- kostnad	Kapitaliserat värde	Jämförelse- kostnad
		av driftskostnad (räntefot 4 %)	
	Kronor	Kronor	Kronor
Vägförbindelse, rörlig bro . .	5 600 000 ¹⁾	500 000	6 100 000
Vägförbindelse, fast högbro .	5 600 000 ¹⁾	—	5 600 000
Färjförbindelse	1 040 000 ²⁾	1 125 000	2 165 000
Passbåtsförbindelse	300 000	875 000	1 175 000

I avgivet yttrande över de olika alternativen ansåg länsstyrelsen, att behovet av kommunikationer bäst skulle tillgodoses, om en färjförbindelse inrättades mellan Reväsaari på fastlandet och Sortiudden på Seskarö. Länsstyrelsen uttalade dock, att länsstyrelsen icke vore beredd att i detta sam-

¹⁾ En preliminär granskning av vägförvaltningens utredningsplan har givit vid handen att de i vägföretaget ingående broarna med hänsyn till förhållandena på platsen kunna antagas bli avsevärt dybarare än vad som beräknats i planen.

²⁾ Alternativet innebär även anskaffande av en passbåt att användas under förfallstiden. Kostnaden härför, som ovan medräknats, har ej upptagits i vägförvaltningens utredning.

manhang framlägga förslag om att inrätta en färjförbindelse. Länsstyrelsen föreslog att som ett provisorium en ny passbåt anskaffades i stället för den utrangerade.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för sin del ansåg i sitt yttrande — avgivet den 18 oktober 1951 — över de alternativa förslagen, att vad angick alternativen med en broförbindelse — rörlig eller fast bro — angelägenheten av ett dylikt broprojekt borde prövas i jämförelse med andra angelägna vägföretag inom länet. Förutsättningarna att få till stånd en färjförbindelse bedömde styrelsen för det dåvarande såsom ringa. Styrelsen anslöt sig till länsstyrelsens förslag att en passbåtsförbindelse även i fortsättningen tills vidare anordnades och erbjöd sig tillika att anskaffa en för trafiken lämpad båt, vilken på sedvanligt sätt skulle uthyras till kommunen som förklarar sig beredd att tills vidare driva båttrafiken. Kommunen skulle härvid äga åtnjuta statsbidrag för täckande av det årliga underskott, som beräknades uppkomma i rörelsen.

Genom beslut den 30 november 1951 meddelade Kungl. Maj:t beslut i anledning av förenämnda framställning från representanterna för Nedertorneå kommun. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bemyndigades därvid att träffa avtal med Nedertorneå kommun om uthyrning till kommunen av ett för båtförbindelsen i fråga lämpligt fartyg samt — därest avtal med kommunen komme till stånd — om så erfordrades förvärva dylikt fartyg med anlåtande av investeringsanslaget till flytande materiel. Beträffande frågan om statsbidrag till täckande av det årliga underskottet å rörelsen ville Kungl. Maj:t framdeles, på ansökning av kommunen, meddela beslut.

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vid denna tidpunkt ej disponerade någon för båtlinjen lämplig båt eller färja, hade styrelsen undersökt möjligheterna att inköpa en begagnad båt. Ombyggnadskostnaderna visade sig emellertid så höga att det lönade sig bäst att inköpa en helt ny båt. Styrelsen erhöll även offert på en sådan båt för 40—50 passagerare, fördelade med lika antal i hytt och på däck, till ett pris av 130 000 kronor.

Länsstyrelsen ansåg i sitt yttrande över det offererade förslaget till båt, att denna var otillräcklig. En båt till Seskarö borde, enligt länsstyrelsen, kunna rymma omkring 100 personer, därav 50 i hytt. Länsstyrelsen ifrågasatte även, huruvida det vore lämpligt att anskaffa ett nytt fartyg, då det ur alla synpunkter klokaste syntes vara att en färjled inrättades till Seskarö. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genmålde härlill bl. a. att en passbåt för båtlinjen Seskarö—Reväsaari icke borde vara för stor, då det vore angeläget att i mesta möjliga mån begränsa kapitalinvesteringen i båtlinjen. Detta torde även, framhöll styrelsen, bidra till att en framtida lösning av trafikfrågan efter andra linjer icke förskötes.

Styrelsen översände även till Nedertorneå kommun förslag till hyreskontrakt mellan styrelsen och kommunen om förhyrning av den tilltänkta båten. Kommunen accepterade icke detta styrelsens erbjudande.

I skrivelse till chefen för kommunikationsdepartementet i april 1952 framförde kommunen erinringar mot såväl det föreslagna fartyget som det översända hyreskontraktet samt hemställde om åtgärder för anläggning av allmän färjförbindelse i stället för båtförbindelsen.

I sitt remissyttrande över denna skrivelse redogjorde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för frågans utveckling samt vidhöll sitt tidigare ställningstagande i ärendet. Vad anginge kommunens hemställan om inrättande

av en allmän färjled uttalade styrelsen, att denna fråga finge anses ha prövats i samband med Kungl. Maj:ts ovan berörda beslut den 30 november 1951.

Genom beslut den 31 oktober 1952 fann Kungl. Maj:t nyssnämnda framställning från kommunen ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Med tillstyrkande utlåtande den 20 augusti 1952 överlämnade länsstyrelsen till Kungl. Maj:ts prövning en ansökning från Nedertorneå kommun om statsbidrag för upprätthållande av trafiken på Seskarö för tiden den 1 november 1951—den 31 december 1952.

Kommunen, som icke godkänt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tidigare förslag till hyresavtal, hade ombesörjt båttrafiken med ett från annat håll förhyrt fartyg. Förlusten å rörelsen under tiden 1 november 1951—30 juni 1952 uppgick till 51 109 kronor 99 öre, vilket belopp kommunen begärde i statsbidrag. Härjämte hemställde kommunen om 100 000 kronor såsom förskott för andra halvåret 1952.

I sitt remissyttrande den 21 oktober 1952 över nämnda bidragsframställning meddelade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bl. a. att en båt av den storlek, styrelsen tidigare erbjudit kommunen och som då — i april 1952 — beräknades kunna anskaffas för 130 000 kronor, numera torde betinga ett pris av ca 160 000 kronor. Om båten hade kunnat beställas på våren 1952, på sätt som avsetts, hade styrelsen räknat med att den kunnat sättas i trafik före utgången av året.

Beträffande den av kommunen medelst förhyrt fartyg bedrivna båttrafiken hade styrelsen inhämtat vissa uppgifter. Därav framgick, enligt styrelsens uppfattning, att trafiken i och för sig icke vore tillräckligt stor för att motivera insättandet av en båt av den storleksordning kommunen förhyrt. Antalet passagerare i medeltal per tur under månaderna maj—september 1952 hade sålunda uppgått till endast 12 medan båten var besiktigad för 180 passagerare. Enligt kommunens uppgift hade dock någon annan båt icke stått att anskaffa.

I sitt yttrande framhöll väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidare att då den av kommunen såsom ett provisorium anskaffade båten måste anses alltför kostsam i förhållande till trafikens omfattning, styrelsen genom viss omdisponering vid denna tidpunkt kunde tillfälligt till kommunen uthyra en båt av likartad beskaffenhet som den, vilken styrelsen under våren erbjudit kommunen. Kostnaderna — hyra, drift och underhåll — för båten i fråga kunde preliminärt beräknas till högst 250 kronor per dag eller sålunda väsentligt lägre än den av kommunen förhyrda båten, för vilken kommunen dåmera erlade en hyra av 700 kronor per dag. Styrelsen kunde tillhandahålla båten vid Seskarö 2 à 3 veckor efter det kontrakt om förhyring tecknats med kommunen. Kommunen hade att själv anskaffa personal för båtens bemanning.

Styrelsen meddelade vidare att om en båt av den storlek, styrelsen tidigare erbjudit kommunen, kunde beställas inom den allra närmaste tiden — detta förutsatte att kommunen dessförinnan undertecknade det av styrelsen översända kontraktsförslaget — torde båten kunna levereras under nästkommande seglationssäsong. Intill tidpunkten härför skulle trafiken kunna upprätthållas med den båt styrelsen, enligt vad nyss sagts, kunde erbjuda kommunen.

Styrelsen tillstyrkte i huvudsak framställningen om statsbidrag för tiden 1 juli 1951—31 december 1952 men framhöll samtidigt att det icke torde vara möjligt att inom ramen för tillgängliga medel å anslaget till bidrag till vissa kommunikationsändamål bevilja ett mera väsentligt bidrag med hänsyn till de övriga bidragsbehov, som under innevarande budgetår skola tillgodoses från anslaget.

Genom beslut den 31 oktober 1952 beviljade Kungl. Maj:t i anledning av kommunens framställning statsbidrag till båtförbindelsen mellan Seskarö och Reväsaari med 26 300 kronor för tiden den 1 november 1951—30 juni 1952. Beträffande kommunens ansökning i vad densamma avsåg statsbidrag till trafikens uppehållande under budgetåret 1952/53 ville Kungl. Maj:t framdeles, efter förnyad ansökning av kommunen, meddela beslut.

I anslutning till sistnämnda nådiga beslut ävensom till mellan styrelsen och representanter för Nedertorneå kommun i november 1952 förda förhandlingar översände styrelsen i samma månad till kommunen ett nytt förslag till hyresavtal rörande förhyrning av fartyg för båtlinjen. Beträffande den närmare utformningen av detta fartyg, som skulle nybeställas, var styrelsen även beredd att i vissa detaljer revidera den tidigare under våren 1952 överlämnade ritningen. Tillika erbjöd sig styrelsen att under tiden maj—augusti 1953, vid vilken senare tidpunkt det nya fartyget beräknades kunna levereras, uthyra till kommunen en verket tillhörig båt på sätt styrelsen omnämnt i sitt nyssberörda remissyttrande till Kungl. Maj:t. Det gjorda erbjudandet accepterades icke av kommunen.

Sedermera i år förda förhandlingar mellan Nedertorneå kommun och vederbörande myndigheter angående det fortsatta ordnandet av båttrafiken mellan Seskarö och fastlandet ha resulterat i att i april 1953 avtal träffats mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och kommunen av följande innehåll. Styrelsen har på fem år under sedvanliga villkor till kommunen uthyrt ett fartyg, som styrelsen avsett att anskaffa för ifrågavarande trafik. Vidare har genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förmedling ett privatägt fartyg anskaffats, vilket kommunen förhyrt intill dess det nyssnämnda nya fartyget hinner levereras. Detta beräknas kunna ske till början av 1954 års seglationssäsong.

Efter därom av Nedertorneå kommun gjord ansökning dels om statsbidrag till båtförbindelse i fråga för andra halvåret 1952 med i runt tal 100 000 kronor, dels ock om ytterligare statsbidrag till båtförbindelsen för tiden 1 november 1951—den 30 juni 1952 — över denna ansökning avgåvo väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statskontoret utlåtanden — har Kungl. Maj:t genom beslut den 24 april 1953 medgivit, att statsbidrag för ändamålet finge för andra halvåret 1952 utgå med 75 000 kronor. Därjämte ville Kungl. Maj:t framdeles — sedan driftsunderskottet å berörda båttrafik under år 1953 beräknats — efter ansökning av kommunen meddela beslut om statsbidrag till täckande av detta driftsunderskott.

Stockholm i augusti 1953.

KUNGL. VÄG- OCH VATTENBYGGNADSSTYRELSEN
VÄGBYRÅN
